

PG VII G 021/4/14

**Wytyczne Prokuratora Generalnego
w sprawie prowadzenia przez prokuratorów postępowań o przestępstwa
związane z pozbawieniem życia oraz z nieludzkim bądź poniżającym
traktowaniem lub karaniem, których sprawcami są funkcjonariusze Policji lub
inni funkcjonariusze publiczni**

Działając na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm.), w celu ujednoczenia praktyki oraz usunięcia występujących w niej nieprawidłowości, przekazuję następujące wytyczne odnoszące się do prowadzenia przez prokuratorów postępowań o przestępstwa związane z pozbawieniem życia oraz z nieludzkim bądź poniżającym traktowaniem lub karaniem, których sprawcami są funkcjonariusze Policji lub inni funkcjonariusze publiczni:

1. Zainicjowanie przez prokuratora działań mających na celu wyjaśnienie, czy doszło do popełnienia przez funkcjonariusza publicznego przestępstwa związanego z pozbawieniem życia oraz nieludzkim bądź poniżającym traktowaniem lub karaniem w każdym przypadku powinno nastąpić niezwłocznie po powzięciu z urzędu lub od osoby zawiadamiającej informacji o podejrzeniu zaistnienia przestępstwa.
2. O ile nie zachodzą szczególne przeszkody, prokurator osobiście przyjmuje ustne zawiadomienie o przestępstwie i przesłuchuje zawiadamiającego w charakterze świadka.
3. Dokonując analizy informacji o przestępstwie pod kątem zaistnienia uzasadnionego podejrzenia jego popełnienia, należy uwzględnić fakt, że

w sprawach będących przedmiotem wytycznych czynności postępowania sprawdzającego z reguły nie są wystarczające do podjęcia miarodajnej decyzji procesowej, a do ustalenia stanu faktycznego niezbędne jest przeprowadzenie czynności dowodowych w śledztwie.

4. Powierzenie Policji lub innym uprawnionym służbom dokonania poszczególnych czynności śledztwa może nastąpić jedynie w wyjątkowych wypadkach i w ograniczonym zakresie. Kluczowe czynności procesowe przeprowadza wówczas prokurator.
5. Prokurator sporządza plan śledztwa lub plan czynności śledczych, zapewniając dynamikę śledztwa i koncentrację czynności dowodowych.
6. W przypadku ujawnienia okoliczności, które mogłyby wywoływać wątpliwość co do bezstronności wszystkich prokuratorów jednostki organizacyjnej, w której prowadzone jest postępowanie, lub kierownika tej jednostki, na jego wniosek lub z urzędu, kierownik nadrzędnej jednostki organizacyjnej przekazuje sprawę do dalszego prowadzenia innej podległej mu jednostce z pominięciem zasad właściwości miejscowej.
7. W sytuacji, gdy zdarzenie stanowiące przedmiot śledztwa dotyczy czynności funkcjonariuszy Policji lub innych funkcjonariuszy publicznych dokonanych w innym postępowaniu karnym lub obejmuje użycie środków przymusu bezpośredniego, niezwłocznie uzyskuje się dokumentację dotyczącą tych czynności bądź zastosowania wskazanych środków. Prokurator dokonuje jej wnikliwej analizy pod kątem prawidłowości przeprowadzenia czynności lub użycia środków, jak też ocenia zgodność dokumentacji z ustalonymi okolicznościami faktycznymi.
8. Jeżeli przedmiotem postępowania jest spowodowanie uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego, należy zebrać pełną dokumentację związaną z okolicznościami ich powstania, a także z udzielaną pomocą medyczną. Dokonując analizy opinii biegłego odnoszącej się do tego uszczerbku, należy zwłaszcza ocenić, czy przekonująco wyjaśnia ona mechanizm jego powstania i skonfrontować wnioski w tym zakresie z zebraniem materiałem dowodowym.

9. Jeżeli równoległe ze śledztwem prowadzone jest innego rodzaju postępowanie odnoszące się do tego samego czynu, w szczególności służbowe lub dyscyplinarne, prokurator zapoznaje się z jego materiałami i w razie potrzeby uzyskuje dla potrzeb śledztwa zebraną w nim dokumentację.
10. W każdym przypadku ocena działania funkcjonariusza publicznego, realizującego czynności związane z przysługującymi mu uprawnieniami, zwłaszcza zawarta w końcowej decyzji merytorycznej, wymaga zweryfikowania prawidłowości ich podejmowania, z uwzględnieniem regulacji prawnych odnoszących się do sposobu ich przeprowadzenia. Jeżeli do dokonania tej oceny niezbędna jest dokumentacja dotycząca zakresu uprawnień i obowiązków funkcjonariusza bądź procedur służbowych, uzyskuje się ją niezwłocznie po ujawnieniu takiej potrzeby.
11. Wynikający z art. 19 § 1 k.p.k. obowiązek zawiadomiania organu powołanego do nadzoru nad daną jednostką organizacyjną, zaś w razie potrzeby także organu kontroli, o stwierdzeniu w postępowaniu karnym poważnego uchybienia w działaniu instytucji państwowej lub samorządowej należy realizować w momencie uzyskania wiarygodnych dowodów wskazujących na takie uchybienia, nie czekając na zakończenie postępowania przygotowawczego. W każdym takim przypadku należy równocześnie, w oparciu o treść art. 19 § 2 k.p.k., żądać nadesłania w wyznaczonym terminie wyjaśnień i podania środków podjętych w celu zapobieżenia ujawnionym uchybieniom w przyszłości.
12. Sprawy tego rodzaju podlegać powinny szczególnie wnikliwemu wewnętrznemu nadzorowi służbowemu. Skuteczność i poprawność sprawowania tego nadzoru kontroluje się w ramach cyklicznych lustracji, przeprowadzanych przez nadrzędne jednostki organizacyjne prokuratury.
13. Kierownik jednostki organizacyjnej informuje prokuratora nadrzędnego o prowadzeniu śledztwa w sprawie tego rodzaju.
14. Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej prowadzi stały monitoring postępowań o przestępstwa będące przedmiotem wytycznych. Na koniec każdego półrocza przedstawia Prokuratorowi Generalnemu sprawozdanie z badań prawidłowości ich prowadzenia.

Sprawozdanie to kierowane jest do podległych jednostek organizacyjnych prokuratury wraz z zaleceniami merytorycznymi, wydawanymi niezwłocznie po jego sporządzeniu.

Przedstawiając powyższe wytyczne, polecam o ich przestrzeganie we wszystkich sprawach o przestępstwa związane z pozbawieniem życia oraz z niehumanicznym bądź poniżającym traktowaniem lub karaniem, których sprawcami są funkcjonariusze Policji lub inni funkcjonariusze publiczni.

Andrzej Seremet